

Zala Tomašič, poslanka Evropskega parlamenta
zala.tomasic@europarl.europa.eu

Zadeva: Predstavitev stališča Zveze potrošnikov Slovenije o poenostavitvi nekaterih zahtev in postopkov za kemične izdelke (Chemical Omnibus - (COM(2025) 531 final).

Spoštovana poslanka Evropskega parlamenta, gospa Zala Tomašič,

na Zvezi potrošnikov Slovenije smo skupaj s kolegi iz drugih potrošniških organizacij in Evropske potrošniške organizacije BEUC preučili predlog Evropske komisije o poenostavitvi nekaterih zahtev in postopkov za kemične izdelke, ki ga poznamo pod izrazom Chemical Omnibus (COM(2025) 531 final). Ker ste se v dosedanjih pogovorih z nami že zavzeli za zdravje in varstvo potrošnikov, nam dovolite, da naše mnenje delimo z vami.

V potrošniških organizacijah smo zaskrbljeni, da bi predlog Komisije – če bo sprejet – bistveno oslabil varstvo potrošnikov pred nevarnimi kemikalijami.

Najprej bi radi poudarili, da pozdravljamo zavezanost sporočevalcev Evropskega parlamenta k okrepitvi varnosti potrošnikov. Vendar opozarjamo, da bi nekateri predlogi v osnutku poročila Evropskega parlamenta lahko povzročili nepotrebna zdravstvena tveganja za potrošnike, na primer s povečanjem njihove izpostavljenosti tveganim sestavinam v kozmetiki ali z oteževanjem dostopa do ključnih informacij o izdelkih.

Z vidika potrošnikov je ključno, da stališče Evropskega parlamenta glede svežnja Chemical Omnibus okrepi varnost in zaščito potrošnikov, na primer z omogočanjem boljšega izvajanja in nadzora nad spoštovanjem pravil EU na področju kemikalij. Zato vas prosimo, da pri svojem delu upoštevate naslednja priporočila.

Uredba o kozmetičnih izdelkih

Za zaščito potrošnikov, vključno z ranljivimi skupinami, kot so otroci ali nosečnice, pred strupenimi sestavinami v kozmetičnih izdelkih je naše stališče:

- Člen 15 naj velja za vse kemikalije, ki lahko povzročijo raka, so mutagene ali škodujejo reproduktivnemu zdravju (CMR), ne glede na to, ali je njihov učinek povezan z izpostavljenostjo preko kože, z zaužitjem ali vdihavanjem.. Za preprečitev morebitnih zdravstvenih tveganj je nujen tudi sistematičen pristop k obravnavi snovi CMR, ki so naravno prisotne v eteričnih oljih in drugih sestavinah rastlinskega izvora.
- Ohranitev obstoječega prehodnega obdobja izvajanja, da bi s tem preprečili daljšo izpostavljenost potrošnikov snovem CMR. Po začetku veljavnosti prepovedi ne bi smelo biti več dovoljeno dajati na trg novih kozmetičnih izdelkov, ki vsebujejo tovrstne prepovedane snovi.
- Spodbujati je treba nadomeščanje snovi CMR z manj nevarnimi alternativami. Ustrezne alternative naj bodo opredeljene široko, na primer tako, da bi omogočili kombinacijo snovi, ki lahko nadomestijo sestavino, ki vsebuje snovi CMR, kadar dosegajo primerljiv učinek.

- V kozmetičnih izdelkih ne bi smeli biti dovoljeni hormonski motilci in tako imenovane »večne kemikalije« (PFAS). To bo okrepilo varstvo potrošnikov ter poslalo jasen pravni signal vsem akterjem na trgu, na katerih področjih je treba dati prednost inovacijam za razvoj varnejših alternativ.

Uredba CLP

Da bi potrošnikom omogočili informirane odločitve in varno uporabo običajnih gospodinjskih kemikalij, kot so detergenti, priporočamo naslednje:

- Določiti je treba merila čitljivosti za označevanje izdelkov. Z natančno predpisanimi zahtevami glede oblikovanja, na primer velikosti pisave, razmika med vrsticami in kontrasta, bodo potrošniki oznake lažje prebrali in razumeli navodila za varno uporabo izdelkov. Prav na področju težko berljivih (celo nečitljivih) oznak dobivamo izredno veliko pritožb potrošnikov.
- V primeru nove ali strožje razvrstitve nevarnosti je treba določiti zakonski rok za posodobitev oznak. Širitev obstoječih izjem glede označevanja za majhne embalaže ni smiselna. Samo na ta način lahko zagotovimo, da bodo potrošniki obveščeni, na primer o prisotnosti snovi, ki lahko povzročijo neželene reakcije na koži ali alergije, tudi pri uporabi izdelkov v majhni embalaži.
- Navodila za varno uporabo morajo biti vedno zapisana na fizični etiketi, s čemer je potrošnikom zagotovljen preprost in takojšen dostop do informacij, ki so ključne za njihovo zdravje in dobro počutje. Digitalno označevanje lahko igra zgolj dopolnilno vlogo, na primer z izboljšanjem čitljivosti za slabovidne potrošnike.
- Oglaševalci in spletni trgovci bi morali biti zavezani k prikazu bistvenih informacij o izdelku, kot so piktogrami ali opozorilno besedilo, za vse izdelke, do katerih lahko potrošniki dostopajo, tudi če jim ti izdelki niso neposredno namenjeni.

Potrošniki upravičeno pričakujemo, da so izdelki na enotnem trgu varni. Visoki varnostni standardi krepijo tudi zaupanje v izdelke, izdelane v EU, kar se lahko odrazi v konkurenčnih prednostih evropskih podjetij na mednarodnih trgih.

Zato upamo na hitro sprejetje stališča Evropskega parlamenta o svežnju Chemical Omnibus, ki bo ustrezno odražalo vidik varovanja zdravja in interesov potrošnikov.

Na voljo smo vam za razpravo in dodatna pojasnila o naših priporočilih in stališčih glede tega, kako lahko Evropski parlament okrepi varstvo potrošnikov pred nevarnimi kemikalijami.

Dopis bomo tudi javno objavili na naši spletni strani.

S spoštovanjem,
Jasmina Bevc Bahar, predsednica Zveze potrošnikov Slovenije

V priponki tudi *BEUC. Omnibus VI on chemicals : simply worse consumer protection.*